T017 BD VIII 212-Q17-P16 Duy Niệm-Kinh Xuất Diệu

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH XUAÁT DIEÄU QUYEÅN 17

Phaåm 16: DUY NIEÄM

Nhôù hôi thôû ra vaøo Ñaày ñuû suy nghó kyõ Ñaàu cuoái ñeàu thoâng suoát Y nhö lôøi Phaät daïy. Nhôù hôi thôû ra vaøo: An laø hôi thôû vaøo, Ban laø hôi thôû ra. Ngöôøi tu haønh neân kheùo quaùn xeùt hai cöûa cam loä: Moät laø An ban, hai laø quaùn baát tònh. Hoaëc coù ngöôøi chæ tu An ban, hoaëc coù ngöôøi chæ tu quaùn baát tònh. Ngöôøi tu An ban phaûi suy nghó phaân bieät hôi thôû ra, hôi thôû vaøo. Hôi thôû daøi cuõng bieát, hôi thôû ngaén cuõng bieát. Hôi thôû aám cuõng bieát, hôi thôû laïnh cuõng bieát. Neáu ñeám loän thì phaûi ñeám moät laïi töø ñaàu. Bieát roõ raøng töø ñaàu ñeán chaân, neáu laïi ñeám loän thì phaûi ñeám moät laïi töø ñaàu. Cöù nhö theá, ñeám ñi ñeám laïi nhieàu laàn thì töï bieát yù mình: Giôø ñaây ta ñaõ naém ñöôïc hôi thôû moät caùch töï taïi, muoán cho hôi thôû töø tai traùi ra ñöôïc nhö yù khoâng khoù, hoaëc töø tai traùi trôû vaøo cuõng nhö vaäy; töø tai phaûi ra vaøo, hoaëc töø muõi ra vaøo, cuõng ñeàu ñöôïc tuøy yù. Cuoái cuøng ñaåy hôi thôû ra treân ñænh ñaàu cuõng tuøy yù. AÁy laø hoaøn thaønh pheùp soå töùc quaùn. Neáu khoâng thaønh töïu thì voõ naõo bò beå maø cheát. Hoïc taäp pheùp soå töùc nhö theá möôøi hai naêm, coù ngöôøi thaønh coâng, coù ngöôøi thaát baïi. Keá ñeán ngöôøi tu haønh phaân bieät suy nghó phaùp quaùn baát tònh. Ñeán caùc goø maû ôû ngoaøi thaønh, quaùn saùt thaây ngöôøi cheát cho thaät kyõ löôõng. Thaây ma naøy vaø hình theå ta coù gì khaùc nhau ñaâu? Roài trôû veà tinh xaù ngoài treân giöôøng, hoaëc traûi ñoà ngoài, hoaëc ngoài choã troáng traûi, beân trong töï suy nghó nhôù laïi thaây cheát naèm ngoaøi trôøi ôû baõi tha ma aáy. Thaân ta vaø xaùc noï khoâng khaùc gì nhau. Cöù quaùn nhö vaäy traûi qua möôøi hai naêm. Keát quaû laø coù ngöôøi chöùng ñöôïc ñònh, coù ngöôøi khoâng. Cho neân noùi: Nhôù hôi thôû ra vaøo. Ñaày ñuû suy nghó kyõ: Ngöôøi nhaäp ñònh phaûi kheùo quaùn xeùt phaân bieät: Moät Soå, hai Tuøy, ba Chæ, boán Quaùn, naêm Hoaøn, saùu Tònh. Cho neân noùi: Ñaày ñuû suy nghó kyõ. Ñaàu cuoái ñeàu thoâng suoát: Ngaøy ñeâm chaêm chuù, nhö luùc ñaàu khoâng bieáng treã. Ñeám sai thì phaûi baét ñaàu laïi töø moät. Söï thoâng suoát naøy khoâng bò saùu caên traàn caûnh beân ngoaøi laøm nhuoám baån, cho neân noùi: Ñaàu, cuoái ñeàu thoâng suoát. Y nhö lôøi Phaät daïy: Nhö Lai ñeå laïi möôøi hai boä kinh, phaân tích yeáu nghóa ñeàu vì chuùng sinh ñôøi sau, ngöôøi chöa khai ngoä, thì caùc trí tueä töï taïi, döùt boû moïi mong caàu, cho neân noùi: Y nhö lôøi Phaät daïy.

M
AÁy laø soi theá gian
Nhö maây tan trôøi hieän
Khôûi chæ, hoïc suy nghó
Ngoài naèm khoâng queân maát.

AÁy laø soi theá gian, nhö maây tan trôøi hieän: Nhö traêng saùng muøa thu khoâng bò naêm thöù che khuaát thì seõ soi chieáu saùng toû giöõa caùc sao. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, ngöôøi ñöôïc
ñònh An ban thì ôû giöõa nhöõng ngöôøi tu haønh, seõ coù oai thaàn, saéc dieän saùng choùi, khoâng coù ai baèng. Cho neân noùi: AÁy laø soi theá gian, nhö maây tan trôøi hieän. Khôûi chæ, hoïc suy nghó: Ngöôøi ñöôïc ñònh yù An ban thì thaân vaø yù vöõng chaéc baát ñoäng, khoâng bò caùc taø beân ngoaøi laøm trôû ngaïi. Taâm cuõng nhö vaäy, khoâng theo ngoaïi traàn sinh khôûi taø nieäm. Cho neân noùi: Khôûi chæ, hoïc suy nghó. Ngoài naèm khoâng queân maát: Ngöôøi tu haønh ñöôïc Tam-muoäi ñònh yù roài cuõng thöôøng suy nghó, hoaëc naèm hoaëc ngoài, luùc naøo cuõng hoïc taäp nhö luùc ñaàu, khoâng taïm thôøi queân boû, cho neân noùi: Ngoài naèm khoâng queân maát.

M Tyø-kheo truï nieäm naøy Tröôùc lôïi thì sau toát Tröôùc ñöôïc, sau seõ thaéng Theà khoâng thaáy sinh töû. Tyø-kheo truï (trong yù) nieäm naøy: Tyø-kheo laø ngöôøi ñaõ döùt haún muoân yù töôûng, yù nghó khoâng coøn rong ruoåi, giöõ taâm vöõng chaéc, gom heát caùc tình yù, thöôøng ôû trong ñònh, khoâng sinh yù nieäm khaùc, cho neân noùi: Tyø-kheo truï nieäm naøy. Tröôùc lôïi thì sau toát: Tröôùc ñöôïc an ban, soå töùc, thieàn ñònh, sau coù khaû naêng vöôït qua thöù lôùp tu chöùng, thoaùt khoûi ba coõi. Caùc keát söû trong thaân döùt haún khoâng coøn soùt, trong saïch nhö vaøng roøng, hoaøn toaøn khoâng coøn bò baùm chaát baån, cho neân noùi: Tröôùc lôïi thì sau toát. Tröôùc ñöôïc, sau seõ thaéng: Ñaõ coù trí ñoaïn, nhaân duyeân giaùo hoùa ñaõ roäng khaép, thaân vöôït qua höõu laäu, khoâng coøn thoï thaân ñôøi sau, cho neân noùi: Tröôùc ñöôïc sau seõ thaéng, theà khoâng thaáy sinh töû.

M Neáu thaáy choã thaân truï Giöõ saùu caên hôn heát Döùt voïng, thöôøng nhaát taâm Thì töï ñeán Nieát-baøn. Neáu thaáy choã thaân truï: Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, nhöõng ngöôøi môùi hoïc ñaïo, Sa-di, Sa- di-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di, Saùt-lôïi, Baø-la-moân tröôûng giaû, cö só giöõ taâm vöõng chaéc thì ñeán vôùi ñaïo khoâng khoù, cho neân noùi: Neáu thaáy choã thaân truï. Giöõ saùu caên hôn heát: Laø ñoùng kín caùc giaùc quan maét, tai, muõi, mieäng, thaân, yù khieán cho saùu caên laéng trong, khoâng coøn roái loaïn. Giöõ gìn saùu caên, khoâng chaáp nhaän caùc kieán chaáp, cho neân noùi: Giöõ saùu caên hôn heát. Döùt voïng, thöôøng nhaát taâm: Ngöôøi tu haønh ñeám hôi thôû ra vaøo, quaùn saùt caùc loã chaân loâng, phaân bieät moãi loã chaân loâng moät, khoâng laàm laãn, nhö ngöôøi coù maét saùng troâng vaøo göông saùng thaáy roõ maët mình, cho neân noùi: Döùt voïng, thöôøng nhaát taâm. Thì töï ñeán Nieát-baøn: Caét ñöùt söï tuoân chaûy cuûa doøng soâng keát söû, lìa haún theá tuïc, ñeán choã Nieát-baøn baát ñoäng, baát bieán, khoâng coøn qua laïi, ñaém nhieãm caùc coõi, cho neân noùi: Thì töï ñeán Nieát-baøn.

M Coù caùc yù nieäm aáy

Töï thaân thöôøng laäp haïnh Neáu khoâng ñöôïc nhö theá Seõ khoâng ñöôïc yù haønh. Coù caùc yù nieäm aáy, töï thaân thöôøng laäp haïnh: Ngöôøi giöõ haïnh luùc naøo cuõng tinh taán, yù khoâng heà meâ laàm, tieán leân caàu ñaïo nhö gaëp kieáp

hoûa thieâu, nhö cöùu löûa chaùy ñaàu. Ñaàu hoâm, nöûa ñeâm, gaàn saùng cuõng khoâng queân laõng, cho neân noùi: Coù caùc yù nieäm aáy, töï thaân thöôøng laäp haïnh. Neáu khoâng ñöôïc nhö theá, seõ khoâng ñöôïc yù haønh: Soáng cheát daøi xa, khoâng coù ñaàu moái, thaáu ngoä Nieát-baøn ñaõ lìa ba coõi, quaù khöù, hieän taïi, vò lai, cho neân noùi: Neáu khoâng ñöôïc nhö theá, seõ khoâng ñöôïc yù haønh.

M Ñoù laø theo haïnh goác Nhö theá heát nhoïc aùi Neáu thöùc tænh yù nieäm Giaûi thoaùt moät loøng vui. Ñoù laø theo haïnh goác: Ngöôøi môùi vaøo ñaïo, tröôùc heát hoaëc laø ñöôïc daïy phaùp An ban thuû yù, hoaëc daïy phaùp quaùn baát tònh. Phaûi xeùt soi taâm haønh giaû öa thích phaùp naøo, cho neân noùi: Ñoù laø theo haïnh goác. Nhö theá heát nhoïc aùi: AÙi laø moät goác beänh khoù ñaøo, khoù nhoå. Vì sao? Vì aùi khoù ñaøo, aùi khoù nhoå, do goác aùi naøy maø bò troâi laên trong sinh töû, traûi khaép ba coõi, taêng theâm boán loaøi chuùng sinh, quanh quaån trong naêm ñöôøng. Ai laø ngöôøi giaùc ngoä? Chæ coù ngöôøi trí tueä môùi giaùc bieát roõ raøng söï khoå naõo phaûi chòu trong ba coõi, naêm ñöôøng, cho neân noùi: Nhö theá heát nhoïc aùi.

M Neáu thöùc tænh yù nieäm Giaûi thoaùt moät loøng vui Phaùp haønh ñuùng luùc thaûy Thoaùt khoûi coõi giaø cheát. Neáu thöùc tænh yù nieäm: Ngöôøi tu haønh phaûi luoân giöõ taâm yù cho saùng suoát, khoâng daùm nguû nghæ, thaønh töïu caùc ñaïo quaû. Ñaïo coù ñöôïc laø nhôø giaùc ngoä, chöù khoâng phaûi do nguû nghæ. Duø ñaõ tænh thöùc roài, nhöng neáu khoâng buoäc yù chuyeân nhaát thì vaãn khoâng thaønh ñaïo quaû, yù ñaõ giaùc tænh maø taâm laïi chuyeân chaùnh thì thoaùt ra ba coõi, ñeán caûnh giôùi voâ dö. Cho neân noùi: Neáu thöùc tænh yù nieäm. Giaûi thoaùt moät loøng vui: Ngöôøi tu haønh yù ñaõ ñònh thì ñaày ñuû caùc coâng ñöùc. Ai khoâng coù ñöôïc ñònh yù thì khoâng theå ñaày ñuû caùc ñöùc haïnh. Thuôû xöa, coù moät ngöôøi daâm daät, yù chæ nghó ñeán nöõ saéc, khoâng theå lìa boû ñeå tænh thöùc, luoân tô töôûng ñeán dung nhan, muoán noùi chuyeän vaø aên naèm vôùi ngöôøi nöõ. Khi nguû, anh moäng thaáy nhan saéc cuõng nhö naém tay ngöôøi nöõ aáy ñi daïo chôi. Roài, khi aáy vôï anh bò beänh, ñeán noãi thaân xaùc chæ coøn da boïc xöông. Laâu nay, nhaø anh vaãn coù moät Ñaïo nhaân hieåu bieát thöôøng ñeán chôi. Hoâm aáy, vôï anh thöa vôùi Ñaïo nhaân: –Hoâm nay toâi bò beänh, ngaøy ñeâm khoán ñoán tieàu tuïy. Toâi muoán trình baøy yù cuûa choàng toâi vaø chuyeän cuûa toâi, coù ñöôïc khoâng? Vò Ñaïo nhaân noùi:

–Chæ noùi laø khoâng khoå thoâi. Neáu coù ñieàu chi phaûi che giaáu, toâi seõ che giaáu khoâng laøm loä ra ñaâu. Ngöôøi ñaøn baø naøy noùi: –Choàng toâi baûn taùnh naëng veà daâm duïc, khoâng giôø giaác. Ngaøy ñeâm, toâi bò quaáy nhieãu maõi veà chuyeän aáy, keå caû luùc aên, luùc nguû cuõng khoâng yeân. Vì ñoù maø sinh beänh, e khoâng soáng noåi. Ñaïo nhaân baûo ngöôøi vôï: –Neáu khi choàng baø ñeán gaàn baø, thì baø haõy duøng lôøi naøy maø noùi cho oâng aáy bieát: “Theo phaùp cuûa baäc Tu-ñaø-hoaøn, laøm nhö theá ñöôïc sao?” Sau ñoù, quaû ñuùng nhö lôøi, khi ngöôøi choàng ñeán gaàn thì ngöôøi ñaøn baø naøy lieàn noùi: –OÂng ñaõ ñöôïc ñaïo Tu-ñaø-hoaøn, laøm nhö theá ñöôïc sao? Nghe ngöôøi vôï noùi, ngöôøi choàng heát

söùc hoå theïn, trong taâm suy nghó: “Ta quaû khoâng xeùt bieát, laø baäc Tu-ñaø-hoaøn maø laøm vaäy sao?” Lieàn ñoù, anh ta laéng taâm, ñeán nôi thanh vaéng suy nghó ñaén ño. Roài anh chöùng ñöôïc quaû Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm. Töï bieát mình ñaõ ñöôïc daáu Ñaïo, töø ñoù, anh khoâng coøn chung ñuïng vôùi ngöôøi nöõ nöõa. Luùc aáy ngöôøi vôï hoûi choàng: –Vì sao baây giôø anh döùt haún tham duïc, khoâng coøn laøm vieäc aáy vôùi toâi nöõa vaäy? Ngöôøi choàng baûo vôï: –Toâi xeùt thaáy coâ roài, thì laøm sao coøn quan heä aân aùi gì ñöôïc nöõa. Ngöôøi vôï baûo choàng: –OÂng noùi xeùt thaáy toâi, vaäy toâi coù loãi gì? Toâi thöôøng giöõ trinh tieát, khoâng traùi phaïm leã tieát ngöôøi nöõ, vì sao laïi bò oâng maéng nhö theá? Roài ngöôøi vôï lieàn nhoùm hoïp baø con hoï haøng maø thöa raèng: –Nay choàng toâi ñoái xöû laïnh nhaït baïc beõo vôùi toâi, caét ñöùt tình thaân, khoâng coøn quan heä aân aùi, laïi coøn maéng nhieác laø: Toâi xeùt thaáy coâ roài. Giôø ñaây, giöõa baø con hoï haøng, toâi xin noùi ñieàu aáy ra. Ngöôøi choàng baûo: –Thoâi, xin haõy ñöøng noùi, ñeå toâi daãn chöùng thì coâ töï roõ. Roài ngöôøi choàng ñem veà moät caùi bình coù veõ hình nhieàu maøu raát ñeïp, nhöng trong ñoù ñöïng ñaày phaân, ñaäy naép thaät kyõ, taåm höông thôm beân ngoaøi. Anh ñem bình aáy veà, trình giöõa moïi ngöôøi, roài baûo vôùi vôï: –Coâ haõy xeùt xem coøn yeâu toâi khoâng? Neáu coøn yeâu thöông toâi thì coâ haõy oâm caùi bình naøy vui chôi thoûa thích nhö yeâu meán thaân toâi vaäy. Ngöôøi vôï nghe theo lôøi choàng oâm caùi bình vui chôi thoûa thích, khoâng muoán rôøi xa. Thaáy ngöôøi vôï ñaõ say ñaém caùi bình aáy, ngöôøi choàng lieàn ñaäp beå caùi bình thì moät muøi hoâi thoái boác leân vaø gioøi töûa boø ra. Anh ta laïi baûo vôï: –Baây giôø coâ coøn coù theå oâm caùi bình beå naøy nöõa khoâng? Ngöôøi vôï baûo: –Toâi thaø cheát, chöù khoâng theå gaàn caùi bình beå naøy, thaø nhaûy xuoáng hoá löûa hay gieo mình soâng saâu, hay nhaøo töø nuùi cao xuoáng cho ñaàu, chaân vaêng ra boán phía, chöù khoâng bao giôø gaàn caùi bình naøy ñöôïc. Ngöôøi choàng baûo vôï: –Tröôùc ñaây toâi ñaõ noùi xeùt thaáy coâ roài, chính laø vì ñaõ thaáy söï vieäc naøy. Toâi xeùt thaáy thaân coâ coøn hôn caùi bình beå naøy, phaân bieät suy nghó, töø ñaàu ñeán chaân, trong ba möôi saùu vaät thì coù gì ñaùng ham meâ?

Luùc baáy giôø, anh lieàn noùi laïi baøi keä: Baäc duõng nhaäp ñònh quaùn Dô baån trong thaân taâm Thaáy roài, sinh chaùn gheùt Nhö chieác bình vôõ kia Cho neân noùi: Giaûi thoaùt moät loøng vui. Phaùp haønh ñuùng luùc thaûy: Ngöôøi tu haønh bieát nöông töïa thieän tri thöùc hay ñöôïc chö Thieân che chôû, caùc taø beân ngoaøi khoâng xaâm nhaäp ñöôïc, caàu ñaïo raát deã, khoâng sôï gaëp hoaïn naïn, gioáng nhö ngöôøi ñi xa bò laïc maát ñöôøng chính, ngöôøi aáy ñi vaøo con heûm nhoû. Ngöôøi bieát roõ ñöôøng môùi baûo anh ta: –Ñaáy khoâng phaûi laø ñöôøng chính. Luùc aáy, ngöôøi laàm ñöôøng nghe theo chæ baûo lieàn ñi theo ñöôøng chính, ñöôïc an oån trôû veà. Ngöôøi tu haønh cuõng nhö theá, bieát nöông nhôø vaøo thieän tri thöùc maø ñaït ñöôïc chaùnh ñaïo, cho neân noùi: Phaùp haønh ñuùng luùc thaûy. Thoaùt khoûi coõi giaø cheát: Nhö ngöôøi ñi treân con ñöôøng coù nhieàu söï lo sôï naøo laø gaëp coïp soùi, troäm cöôùp, naøo laø gaëp gian taø aùc quyû, naøo laø ñöôøng ñi nguy hieåm maø mình phaûi ñi qua. Nhöõng hoaïn naïn nhö theá ñeán maáy traêm ngaøn thöù.

Laïi gaëp thieáu nöôùc uoáng nöõa. Ngöôøi ñi ñöôøng noï töï suy nghó raèng: “Neáu treân ñöôøng ñi gaëp moät naïn thoâi coøn khoù coù theå vöôït qua, huoáng gì laø nhieàu hieåm naïn?” Ngöôøi aáy lieàn töï giöõ vöõng taâm chí, ngaøy ñeâm khoâng nghæ, vöôït qua moïi hieåm naïn, an oån trôû veà nhaø duø maát heát cuûa caûi. Ngöôøi tu haønh quaùn saùt ba coõi ñeàu bò löûa chaùy laãy löøng, neân muoán ñöôïc ra khoûi, caàu ñaïo voâ vi. Cho neân noùi: Thoaùt khoûi coõi giaø cheát.

M

Tyø-kheo tænh yù nieäm

Laøm theo yù nieäm aáy

Ñeàu boû heát sinh töû

Döùt ñöôïc khoå cuoái cuøng.

Tyø-kheo tænh yù nieäm: Thuôû xöa, coù moät nhoùm ngöôøi ñi buoân ñi ngang caùnh ñoàng roäng. Ñöôøng ñi heát söùc vaát vaû meät moûi, neân hoï nguû vuøi suoát ñeâm. Boïn cöôùp keùo nhau ñònh ñeán cöôùp cuûa. Luùc baáy giôø, treân hö khoâng coù vò thieân thaàn, duøng baøi keä hoûi ngöôøi ñi buoân:

Ai thöùc, coøn ai nguû?

Ai nguû, coøn ai thöùc?

Ai bieát, ai phaân bieät?

Thaáy baùo ñuùng nhö nghóa.

Luùc aáy, trong nhöõng ngöôøi ñi buoân, coù moät vò Öu-baø-taéc, laø ñeä töû thoï nguõ giôùi cuûa

Phaät, lieàn baûo:

Toâi thöùc, toâi ñang nguû

Toâi nguû, toâi ñang thöùc

Toâi bieát, toâi phaân bieät

Muoán bieát nghóa lyù aáy

Thieân thaàn laïi hoûi:

Theá naøo thöùc laø nguû?

Theá naøo nguû laø thöùc? Theá naøo bieát phaân bieät? Ta muoán nghe nghóa aáy. Vò Öu-baø-taéc lieàn traû lôøi: Ngöôøi giaùc taùm ñöôøng Thaùnh Ñieàu ba ñôøi Phaät noùi Ñoái phaùp giaùc tænh aáy Toâi coøn ñang nguû say. Ngöôøi khoâng bieát taùm ñöôøng Phaùp ba ñôøi Phaät noùi Vôùi phaùp nguû meâ aáy Toâi laø ngöøôi tænh thöùc. Roài ngöôøi aáy baûo vôùi Thieân thaàn: –Toâi thöùc, toâi ñang nguû, toâi nguû, toâi ñang tænh thöùc, toâi bieát, toâi phaân bieät, muoán bieát nghóa lyù aáy. Thieân thaàn laïi noùi: Hay laém, thöùc maø nguû Hay laém, nguû maø thöùc Hay laém, bieát phaân bieät Hay laém, nghe nghóa naøy. Nghe nghóa aáy roài, vò Öu-baø-taéc lieàn noùi vôùi Thieân thaàn: –Nhôø aân Thieân thaàn, maø ñöôïc an oån trôû veà. Thieân thaàn lieàn laøm cho boïn cöôùp ñi laïc ñöôøng, khoâng bieát nhöõng ngöôøi ñi buoân ñang döøng nghæ nôi naøo. Nhôø ñoù maø nhöõng ngöôøi ñi buoân naøy vöôït qua con ñöôøng nguy hieåm, cho neân noùi: Tyø-kheo tænh yù nieäm. Laøm theo yù nieäm aáy: Ngöôøi tu haønh taâm tinh taán thì yù mong caàu ñieàu gì ñeàu ñaït ñöôïc keát

quaû thanh tònh, khoâng veát nhô, khoâng buoâng lung, thaân maëc aùo tinh taán, taâm coù trí tueä saùng suoát, coøn keû ngu si taêm toái thì khoâng nhôø ñaâu maø hieån hieän nhöõng ñieàu aáy, cho neân noùi: Laøm theo yù nieäm aáy. Ñeàu boû heát sinh töû: Ngöôøi tu haønh laïi tìm caùch boû caùc keát söû. Ñoái vôùi moïi troùi buoäc dính maéc thì boû roài laïi boû, loät roài laïi loät, döùt roài laïi döùt, thoaùt khoûi sinh, giaø, beänh, cheát, cho neân noùi: Ñeàu boû heát sinh töû. Döùt ñöôïc khoå cuoái cuøng: ôû trong phaùp hieän taïi maø vöôït ra khoûi con ngöôøi phaøm phu, khoâng ôû trong trung Baùt-neâ-hoaøn, sinh Neâ-hoaøn, haønh voâ haønh Baùt-neâ-hoaøn, baát thöôïng löu cöùu caùnh Neâ-hoaøn. Ngöôøi naøy ôû trong phaùp hieän taïi ñöôïc Baùt-neâ-hoaøn. Phaûi boû naêm thöù Nieát-baøn aáy. Vì sao? Trong kinh Taïp A-haøm, Ñöùc Phaät daïy: “Caùc thaày Tyø- kheo, nay Ta khoâng noùi chuùt naøo veà taùi sinh, duø chæ trong khoaûng thôøi gian buùng ngoùn tay cuõng khoâng noùi huoáng nöõa laø laâu hôn? Vì sao? Vì chòu khoå sinh phaàn, do ñoù maø bò troâi laên, khoâng thoaùt khoûi khoå. Caùc Tyø-kheo phaûi quaùn xeùt gioáng nhö ñoå boû phaân dô. Chæ moät chuùt xíu thoâi ñaõ laø hoâi thoái roài, huoáng nöõa laø nhieàu? Cho neân, caùc Tyø-kheo phaûi tìm caùch döùt boû sinh phaàn, thoaùt haún ba coõi. Nhö theá caùc Tyø-kheo phaûi tu hoïc nhö theá, nhoå boû coäi goác cuûa sinh, khoâng cho phaùt trieån lan traøn.” Nhöõng ngöôøi tu haønh nghe lôøi Phaät daïy ñeàu ñoùn nhaän vaø thöïc haønh theo. Trong phaùp hieän taïi, nhoå ñöôïc coäi goác cuûa sinh khoâng cho phaùt trieån nöõa. Cho neân noùi: Döùt ñöôïc khoå cuoái cuøng.

M Thöôøng phaûi nghe phaùp maàu Töï tænh saùng yù mình Giaùc ñöôïc laø Hieàn thaùnh Khoâng bao giôø lo sôï. Thöôøng phaûi nghe phaùp maàu: Noùi phaùp cho ngöôøi nghe thaät laø khoù gaëp. Ngöôøi ñaày ñuû giaùc quan cuõng laïi khoù ñöôïc. Gaëp ñöôïc baäc Hieàn thaùnh thì öùc kieáp môùi ñöôïc moät laàn. Ñöùc Theá Toân noùi: –Thuôû xöa, Ta chöùa nhoùm coâng haïnh trong öùc traêm ngaøn kieáp môùi ñöôïc nghe phaùp. Duø ñöôïc nghe phaùp nhöng thaáu bieát nghóa hay cuûa noù thì laïi raát khoù ñöôïc. Baûo cho nhöõng ngöôøi ñeán döï Phaùp hoäi thì phaûi chuyeân roøng moät yù maø nghe phaùp maàu. Cho neân noùi: Thöôøng phaûi nghe phaùp maàu. Töï tænh saùng yù mình: Khi Ñöùc Theá Toân coøn taïi theá, Ngaøi noùi phaùp cho voâ löôïng soá traêm ngaøn chuùng sinh vaây quanh tröôùc sau nghe, coù moät ngöôøi nguû guïc trong ñaïi chuùng aáy. Vò Tyø-kheo ngoài phía treân nhaéc thaày Tyø-kheo nguû guïc kia: –Sao thaày khoâng tænh thöùc maø nghe Nhö Lai noùi phaùp? Cöù nguû guïc laøm kinh ñoäng ñaïi chuùng nhö theá? Sao thaày khoâng quaùn xeùt phaùp maàu cuûa Nhö Lai? Noù ngon ngoït hôn cam loä, döùt tröø muoân tai hoïa cho ngöôøi. Thaày Tyø-kheo nguû guïc nghe vaäy, im laëng khoâng noùi gì, cho neân noùi: Töï tænh saùng yù mình. Giaùc ñöôïc laø Hieàn thaùnh: Giaùc ñöôïc vieäc nguû guïc naøy gioáng nhö trôøi vaø ñaát, caùch xa caû öùc ngaøn muoân laàn hôn, khoâng theå duøng thí duï ñeå so saùnh. Hoaëc coù ngöôøi tu haønh, bò aám caùi che ñaäy, neân duø maét môû maø vaãn nguû, caùc trôøi giuùp ñôõ, nhieàu laàn laøm cho hoï tænh thöùc. Nguû nghæ rình sai voi ñieân giaãm ñaïp mai ba caên laønh, trong khi löûa voâ thöôøng ñang chaùy löøng höïc thieâu ñoát söï soáng caùc loaøi chuùng sinh. Baäc cao quyù cuûa loaøi ngöôøi nay ñaõ ra ñôøi, aùnh saùng trí tueä chieáu khaép ba coõi,

khoâng ñaâu khoâng ñöôïc soi saùng. Boïn giaëc cöôùp keát söû leùn troäm heát cuûa laønh, gaây ra bieát bao söï ñoåi thay khoâng theå ghi cho heát. AÁy laø do nguû nghæ khoâng thöùc tænh maø ra, cho neân noùi: Giaùc ñöôïc laø Hieàn thaùnh. Khoâng bao giôø lo sôï: Ñoái vôùi ngöôøi tænh thöùc thì muoân thöù taø vaïy cuõng khoâng laøm gì ñöôïc. Chaúng nhöõng ngöôøi haønh ñaïo giaùc ngoä laø hieàn maø keû phaøm phu ôû theá gian cuõng nhôø giaùc ngoä maø laøm ñöôïc nhieàu vieäc. Coù khi ngöôøi theá tuïc vì meâ nguû maø maát heát cuûa caûi, tieàn baïc, hay cuûa caûi bò xaâm chieám vì chuû nôï, keû thuø, giaëc cöôùp, nöôùc troâi, löûa chaùy. Coù luùc ngöôøi tu maét môû maø vaãn nguû neân luùc nghe phaùp maø laïi khoâng nghe, luùc ñaùng leõ chöùng ñöôïc ñaïo quaû nhöng laïi khoâng chöùng ñöôïc, luùc neân tuïng taäp yù nghóa caên baûn cuûa ñaïo giaùc ngoä, nhöng vì nguû guïc neân ñeàu maát heát. Cho neân noùi: Khoâng bao giôø lo sôï.

M Tænh thöùc laø leõ ñuùng Ngaøy ñeâm thích tu hoïc Phaûi hieåu nghóa cam loä Khieán caùc laäu döùt heát. Tænh thöùc laø leõ ñuùng: Ngöôøi tu haønh suy nghó so löôøng, ñeâm ngaøy khen ngôïi coâng ñöùc cuûa söï tænh saùng, coøn ngöôøi bieáng nhaùc thì töï khen ngôïi söï caàn thieát cuûa vieäc nguû nghæ, cho neân noùi: Tænh thöùc laø leõ ñuùng.

Ngaøy ñeâm thích tu hoïc: Ngöôøi tu haønh tinh taán töï tu taäp ñeâm ngaøy khoâng ngöng nghæ. Ñaàu hoâm, nöûa ñeâm, gaàn saùng ñeàu khoâng maát thöù lôùp, cho neân noùi: Ngaøy ñeâm thích tu hoïc. Phaûi hieåu nghóa cam loä: Taùm ñaïo phaåm cuûa Hieàn thaùnh ñöôïc goïi laø cam loä. Nieát- baøn döùt phieàn naõo cuõng goïi laø cam loä. Ngöôøi tu haønh, hoïc taäp taùm chaùnh ñaïo cuûa Hieàn thaùnh tieán ñeán Nieát-baøn. Xa lìa taùm baát nhaøn, ham vui yù duïc. Soáng vaéng laëng ñaïm baïc, voâ vi voâ taùc. Cho neân noùi: Phaûi hieåu nghóa cam loä. Khieán caùc laäu döùt heát: Laäu nghóa laø gì? Vì sao goïi laø nghóa laäu? Ñaùp: Nghóa truï laø nghóa laäu, thaám qua laø nghóa laäu, töøng gioït laø nghóa laäu, taêng leân laø nghóa laäu, chaúng phaûi caùi maø ngöôøi neân giöõ gìn laø nghóa laäu. Truï laø nghóa laäu: Chuùng sinh ôû coõi Duïc duøng gì ñeå cheá truï? Ñaùp: Duøng laäu. Chuùng sinh coõi Saéc, coõi Voâ saéc duøng gì ñeå cheá truï? Ñaùp: Duøng laäu. Cho neân noùi truï laø nghóa laäu. Vì sao thaám laø nghóa laäu? Ñaùp: Nhö nöôùc thaám vaøo haït gioáng, haït gioáng naûy maàm, caùc loaøi chuùng sinh cuõng laïi nhö theá, bôûi nöôùc ba coõi thaám vaøo keát söû laø caùi goác ñôøi quaù khöù, khieán noù naûy maàm. Cho neân thaám laø nghóa laäu. Töøng gioït laø nghóa laäu: Gioáng nhö suoái maïch, nhaø doät, chaûy ñaày ngoøi laïch suoái. Meï thöông con, nhôù con söõa töï nhieân chaûy, cho neân gioït laø nghóa laäu. Taêng theâm laø nghóa laäu. Thí nhö ôû nhaân gian toân quyù laãn nhau, moãi haïng cao thaáp, sang heøn ñeàu coù vò trí. Treân coù vua saùng suoát, döôùi daân khoâng aên chôi traùc taùng. Caùc loaøi chuùng sinh cuõng gioáng nhö theá. Hoï bò keát söû troùi buoäc neân khoâng theå thoaùt khoûi ba coõi, boán sinh, naêm ñöôøng. Cho neân taêng leân laø nghóa laäu. Caùi maø loaøi chaúng phaûi ngöôøi thu nhieáp laáy laø nghóa laäu: Nhö ngöôøi bò loaøi chaúng phaûi ngöôøi thu nhieáp laáy, noùi nhöõng lôøi ñieân cuoàng ñaùng traùnh maø khoâng traùnh, neân lìa maø khoâng lìa, ñaùng giöõ maø khoâng giöõ, khoâng ñaùng naém

maø naém. Caùc loaøi chuùng sinh naøy cuõng laïi nhö theá, bò keát söû loaøi chaúng phaûi ngöôøi giöõ gìn, noùi nhöõng lôøi ñieân cuoàng. Cho neân noùi: Loaïi chaúng phaûi ngöôøi thu nhieáp laáy laø nghóa laäu. Khieán caùc laäu döùt heát: YÙ cuûa baäc ñoäc toân trong coõi trôøi, ngöôøi muoán gì thì chaéc chaén thaønh töïu khoâng khoù, coù ñöôïc ñoaïn trí ñeå nhoå heát goác khoå, ñeán choã roát raùo, khoâng coøn thoï thaân ôû vò lai, ñöôïc voâ sinh phaùp nhaãn, cho neân noùi: Khieán caùc laäu döùt heát.

M Duø ai ñöôïc giaøu to Vaãn ñeán quy y Phaät Theá neân ñeâm ngaøy phaûi Moät loøng nghó nhôù Phaät. Duø ai ñöôïc giaøu to: Lôïi loäc ôû ñôøi bao goàm voi, ngöïa, xe, ñaát nöôùc, taøi saûn, vôï con vaøng baïc, chaâu baùu, xa cöø, maõ naõo, thuûy tinh, löu ly, san hoâ, hoå phaùch. Duø goïi laø giaøu to nhöng ñoù vaãn chöa phaûi laø thaät söï giaøu, bôûi nhöõng thöù aáy doái gaït meâ hoaëc ngöôøi. Do chính noù maø phaûi phaãn chí, maát nöôùc, nhaø tan, khoâng traùnh khoûi ñoïa vaøo ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh. Neáu ai bieát quay veà nöông töïa Nhö Lai thì ngöôøi aáy seõ ñöôïc thoaùt khoûi naïn ñòa nguïc, suùc sinh. Töï quy y Phaät nghóa laø döùt boû nghieäp, cho ñeán khoâng coøn tham duïc, vöôït thöù lôùp maø chöùng quaû, tu theo haïnh Tam thöøa, ñeàu ñöôïc maõn nguyeän. Neáu sinh leân coõi trôøi, coõi ngöôøi thì ñöôïc höôûng phöôùc töï nhieân. Neáu ai môùi phaùt taâm toân suøng Phaät ñaïo thì laïi

ñöôïc boán yù chæ, boán yù ñoaïn, boán thaàn tuùc, naêm caên, naêm löïc, baûy giaùc yù, taùm ñaïo cuûa Hieàn thaùnh. Ñoù laø ba möôi baûy phaåm ñaïo, cho neân noùi: Duø ai ñöôïc giaøu to. Hoûi: –Vì sao chæ noùi ngöôøi ñöôïc chöùng quaû, maø khoâng noùi trôøi, A-tu-luaân, Duyeät-xoa, quyû thaàn chöùng quaû? Ñaùp: –Trong caùc coõi thì coõi ngöôøi laø toân quyù hôn heát, nhieäm maàu hôn heát. Chæ caàn chuyeân taâm nhaát yù thì lieàn thì seõ döùt heát caùc laäu keát söû, vöôït thöù lôùp chöùng quaû. Con ngöôøi môùi coù ñuû khaû naêng ñoùn nhaän giaùo phaùp baäc Hieàn thaùnh, neân chæ noùi ñeán con ngöôøi maø thoâi. Vaãn ñeán quy y Phaät: Quy y laø sao? Taïi sao phaûi töï quy y? Ñaùp: –Nghóa cuûa quy y laø cöùu giuùp. Laïi nöõa, nghóa cuûa quy y laø khoâng coøn sôï haõi, nghóa cuûa quy y laø thoaùt khoûi tai naïn, cho neân noùi: Vaãn ñeán quy y Phaät. Theá neân ñeâm ngaøy phaûi, moät loøng nghó nhôù Phaät: Taâm ngöôøi nghó ngôïi rong ruoåi theo muoân moái. Trong khoaûnh khaéc gaây ra voâ löôïng nghieäp. Luùc naøo cuõng lo nghó khoâng khi naøo döøng. Trong ñoù töï cöùu mình, hoài taâm höôùng thieïân, moät loøng nghó nhôù Phaät, khoâng heà nghó ñeán nhöõng thöù khaùc. Cho neân noùi: Theá neân ñeâm ngaøy phaûi, moät loøng nghó nhôù Phaät.

M Duø ai ñöôïc giaøu to Vaãn ñeán quy y Phaùp Theá neân ñeâm ngaøy phaûi Moät loøng nghó nhôù Phaùp. Phaùp coù nghóa laø Nieát-baøn dieät heát phieàn naõo, neáu coù lo sôï thì giuùp ñeán choã voâ vi, khoâng coøn lo sôï, ñaït ñöôïc ñaïo naøo khoù khaên gì. Veà phaùp höõu vi thì sinh, giaø, beänh, cheát böùc ngaët; Nieát-baøn döùt heát phieàn naõo khoâng coøn sinh, giaø, beänh, cheát, cho neân noùi: Duø ai ñöôïc giaøu to, vaãn ñeán quy y Phaùp. Ngaøy ñeâm, moät loøng nghó nhôù ñeán Phaùp:

Noùi ñeán phaùp thì hieän taïi ñöôïc söï che chôû, döùt boû cac phieàn naõo, laø phaùp maø ngöôøi trí tu taäp, ngöôøi ngu khoâng thöïc haønh ñöôïc, cho neân noùi: Ngaøy ñeâm, moät loøng nghó nhôù ñeán Phaùp.

M
Duø ai ñöôïc giaøu to
Vaãn ñeán quy y Taêng
Theá neân, ngaøy ñeâm phaûi
Moät loøng nghó nhôù Taêng.
Duø ai ñöôïc giaøu to, vaãn ñeán quy y Taêng:
Hoûi:
–Nghóa cuûa quy y laø khoâng coøn sôï haõi, nhöng trong ñaïi chuùng coøn sôï haõi, vì sao baûo phaûi töï quy y chuùng Taêng?
Ñaùp:
–Coù ñaïi chuùng ñaõ döùt tröø naêm naïn, khoâng coøn sôï haõi. Naêm naïn goàm:
1. Naïn veà soáng.
2. Naïn veà giaø. 3. Naïn veà beänh. 4. Naïn veà cheát. 5. Naïn khoâng öa chuùng. Lìa khoûi naêm naïn naøy thì coù theå töï quy y. Theá naøo goïi laø Chuùng? Coù caùc dò chuùng ngoaïi ñaïo, loõa hình, töø moät ñeán möôøi ngöôøi ñeán voâ soá ngöôøi. Thaùnh chuùng cuûa Nhö Lai toân quyù nhaát trong caùc chuùng, cho neân noùi: Duø giaøu to, vaãn phaûi ñeán quy y chuùng Taêng. Vì theá, ngaøy ñeâm phaûi moät loøng nghó nhôù chuùng Taêng.

M Nhöõng ai bieát töï giaùc Laø ñeä töû Cuø-ñaøm Ñeâm ngaøy nghó ñieàu aáy Moät loøng quy maïng Phaät. Nhöõng ai bieát töï giaùc: Ban ñaàu töï trôû veà nöông töïa vaøo phaùp, nghóa aáy baát ñònh. Giôø ñaây, nhôù nghó ñeán Phaät, nghóa aáy ñaõ xaùc ñònh. Höôùng veà Phaät chaéc chaén, khoâng bao giôø thay ñoåi, cho neân noùi: Nhöõng ai bieát töï giaùc. Laø ñeä töû Cuø-ñaøm: Ñöùc Nhö Lai xuaát thaân töø doøng hoï Cuø-ñaøm, Ngaøi quaùn saùt nhöõng söï vieäc chöa xaûy ra trong ñôøi töông lai, neân Phaät noùi yù nghóa naøy, ñôøi töông lai seõ coù ngöôøi doøng Baø-sai, khoâng cha meï, boãng nhieân ñöôïc giaøu coù, töï cho mình laø toân quyù khoe khoang vôùi ñôøi. Nhö Lai muoán ngaên döùt haïng ngöôøi aáy phæ baùng keû khaùc neân Ngaøi noùi ñeä töû Cuø-ñaøm. Ñeâm ngaøy phaûi moät loøng nghó nhôù ñeán Phaät: Moät loøng nghó nhôù Phaät thì taø ma aùc quyû khoâng daùm ñeán gaàn xaâm phaïm, cho neân noùi: Ngaøy ñeâm moät loøng nghó nhôù ñeán Phaät.

M
Ngöôøi kheùo giaùc, töï giaùc
Laø ñeä töû Cuø-ñaøm
Ngaøy ñeâm nghó ñieàu aáy
Moät loøng nghó nhôù Phaùp.
Ngöôøi kheùo giaùc, töï giaùc: Ñöùc Phaät baûo Tyø-kheo:
–Neân töï quaùn xeùt caùc phaùp, phaûi döùt boû loaïn töôûng.

Cho neân noùi: Ngöôøi kheùo giaùc, töï giaùc laø ñeä töû Cuø-ñaøm, ngaøy ñeâm nghó ñieàu aáy, moät loøng nghó nhôù phaùp.

M Ngöôøi kheùo giaùc, töï giaùc Laø ñeä töû Cuø-ñaøm Ngaøy ñeâm nghó ñieàu aáy Moät loøng nghó chuùng Taêng. Ngöôøi kheùo giaùc, töï giaùc: Ñöùc Phaät baûo ñaïi chuùng: “Caùc thaày ñeàu thaáy taát caû ñaïi chuùng, thaáy baèng trí, chöù khoâng thaáy baèng voâ trí. Quaùn xeùt baèng quaùn xeùt, chöù khoâng phaûi baèng khoâng quaùn xeùt, cuõng bieát chuùng cuûa Ta thanh tònh hay khoâng thanh tònh.” Cho neân noùi: Ngöôøi kheùo giaùc, töï giaùc laø ñeä töû cuûa Cuø-ñaøm, ngaøy ñeâm nghó ñieàu aáy,

moät loøng nghó chuùng Taêng.

M Nghó thaân, nghó voâ thöôøng Nghó giôùi, coâng ñöùc thí Nghó trôøi, nghó söï cheát Ngaøy ñeâm nhôù ñieàu aáy. Ngöôøi tu haønh giöõ giôùi caám hoaøn toaøn thanh tònh, khoâng veát nhô, gioáng nhö kim cöông khoâng bò phaù hoaïi, cuõng nhö nuùi Tu-di khoâng ai coù theå dôøi ñoåi, cho neân noùi nghó nhôù thaân, nghó nhôù Voâ thöôøng, nghó nhôù giôùi, nghó nhôù coâng ñöùc boá thí, nghó nhôù ñeán trôøi, nghó nhôù ñeán hôi thôû vaø söï cheát. Ngaøy ñeâm phaûi nhôù nghó ñieàu aáy. Nghó nhôù boá thí, boá thí coù hai thöù: Taøi thí vaø keát söû thí. Keát söû thí ñöôïc goïi laø cöùu caùnh thí, vì khoâng bieán ñoåi, khoâng hoái tieác. Taøi vaät thí laø thí chöa phaûi roát raùo vì thí roài coøn trôû laïi hoái tieác. Cho neân noùi: Nghó nhôù ñeán boá thí. Nghó nhôù trôøi: Ñeä töû baäc Hieàn thaùnh thì ngaøy ñeâm nghó nhôù trôøi, bôûi ôû coõi naøy ai giöõ giôùi seõ ñöôïc sinh leân ñoù. Thöïc haønh coâng ñöùc, khoâng ñeå maát tín caên, ñaày ñuû caùc coäi goác coâng ñöùc, giöõ ñuû giôùi aám, cho neân noùi: Ngaøy ñeâm nghó nhôù ñeán trôøi. Nghó nhôù thaân: Thöôøng quaùn xeùt thaân naøy, chöùa ñaày caùc chaát baát tònh nhô ueá, cho neân noùi: thöôøng nghó nhôù thaân cho ñeán nghó söï cheát cuõng laïi nhö vaäy.

M Ngöôøi kheùo giaùc, töï giaùc Laø ñeä töû Cuø-ñaøm Ngaøy ñeâm nhôù ñieàu aáy Moät loøng nhôù khoâng haïi. Ngöôøi kheùo giaùc, töï giaùc, laø ñeä töû Cuø-ñaøm: Taát caû chuùng sinh ñeàu nghó ñeán maïng soáng cuûa mình, quyeán luyeán vôï con, tham ñaém gia nghieäp. Phaûi tu taäp thaân, mieäng, yù, khoâng haïi ai neân môùi ñöôïc toân laø ngöôøi minh trí, cho neân noùi: ngaøy ñeâm phaûi nghó nhôù ñieàu aáy, moät loøng nhôù khoâng haïi ai. Ngaøy ñeâm phaûi nhôù nghó ñieàu khoâng khôûi taâm giaän döõ: Ngöôøi giaän döõ thöôøng khôûi taâm loaïn töôûng nhö göôm giaùo khoù kieàm, khoù naém. Ngöôøi sinh giaän döõ thì khoâng thu ñöôïc keát quaû gì, cho neân noùi: Ngaøy ñeâm phaûi nghó nhôù ñieàu aáy, khoâng khôûi taâm giaän döõ. Ngaøy ñeâm nhôù ñieàu aáy: Mong muoán xuaát gia, khoâng thích ôû taïi gia, tham ñaém naêm thöù duïc laïc. Ngöôøi tu haønh duø ñang ôû taïi gia, nhöng quaùn saùt, thaáy tham duïc nhö löûa, yù thöôøng nhaøm chaùn. Ngaøy ñeâm suy nghó, trong moäng cuõng nghó ñeán xuaát gia, cho neân noùi ngaøy ñeâm nghó nhôù ñieàu aáy laø thöôøng nghó ñeán yù muoán xuaát gia. Ngaøy ñeâm nghó nhôù ñieàu aáy laø ngoài thieàn chuyeân yù vaøo ñònh. Ngöôøi môùi hoïc tam thieàn thì laáy ñònh laøm ñaàu. Thieàn laø giöõ yù, khoâng khôûi keát söû, caùc voïng töôûng vaéng laëng,

nieäm khoâng rong ruoåi, cho neân noùi: Ngaøy ñeâm phaûi nghó nhôù ñieàu aáy laø ngoài thieàn nhaát yù. Ngaøy ñeâm phaûi nhôù nghó ñieàu aáy laø giöõ yù, khoâng dính maéc traàn lao, thöôøng öa vaéng laëng, khoâng ôû trong nhaân gian, aên maëc ñaïm baïc, khoâng öa trang söùc, chæ ñeå giöõ maïng soáng, töï bieát ñuû, lo tu ñaïo, cho neân noùi: Ngaøy ñeâm phaûi nghó nhôù ñieàu aáy laø giöõ yù, khoâng ñeå dính maéc traàn lao. Ngaøy ñeâm nhôù ñieàu aáy: Khoâng, Voâ töôùng, Voâ nguyeän, thöôøng quaùn xeùt thaân naêm aám naøy laø luoáng doái khoâng thaät, nôi ñaùng nöông caäy, bôûi noù laø phaùp bieán ñoåi, khoâng toàn taïi laâu daøi. Voâ ngaõ maø chaáp laø ngaõ, huoáng gì laø thaät coù thaân? Cho neân noùi: Ngaøy ñeâm

phaûi nhôù nghó ñieàu aáy laø khoâng, voâ nguyeän, voâ töôùng. Ngaøy ñeâm phaûi nhôù nghó ñieàu aáy laø boû yù mong caàu. Ngöôøi tu haønh, chí nguyeän laø caàu ñaïo ñöùc, khoâng töï vì mình, cuõng khoâng mong caàu töôùng nam, töôùng nöõ, cuõng khoâng mong caàu saéc, thanh, höông, vò, xuùc, phaùp, cho neân noùi: Ngaøy ñeâm phaûi nghó nhôù ñieàu aáy laø lìa boû yù mong caàu. Ngaøy ñeâm phaûi nghó nhôù ñieàu aáy laø phaûi hoïc taäp taâm voâ töôùng. Ngöôøi hoïc chöùng ñöôïc ñònh voâ töôùng, ñaày ñuû phaùp luaät cuûa Thaùnh hieàn. Hoûi: –Ngöôøi hoïc, ôû caùc giai vò, khoâng thaáy coù ngaõ, voâ ngaõ, vì sao khoâng noùi ñaày ñuû luaät phaùp cuûa Thaùnh hieàn maø chæ noùi ñònh voâ töôùng? Ñaùp: –Ñònh Voâ töôùng laø ngoâi nhaø saâu kín cuûa baäc Hieàn thaùnh. Böôùc vaøo ngoâi nhaø aáy thì khoâng coøn nghe caùc haïnh tu laët vaët cuûa phaøm phu, cho neân noùi: Ngaøy ñeâm phaûi nghó nhôù ñieàu aáy laø hoïc taäp taâm voâ töôùng. Ngaøy ñeâm phaûi nghó nhôù ñieàu aáy laø vaøo thaát maø tö duy: Khi ngöôøi tu haønh môùi böôùc vaøo haïnh thì hoïc hai thöù tö duy: 1. Döùt boû keát söû. 2. Loøng vui söôùng trong phaùp hieän taïi. Cho neân noùi: Ngaøy ñeâm phaûi nghó nhôù ñieàu aáy laø nhaäp ñònh maø tö duy.

M Ngöôøi kheùo giaùc, töï giaùc Laø ñeä töû Cuø-ñaøm Ngaøy ñeâm nhôù ñieàu aáy Loøng vui thích Neâ-hoaøn. Neâ-hoaøn laø phaùp khoâng heà coù lo buoàn, cuõng khoâng thaáy coù caùi gì ñeå heát, lìa haún moïi tai hoïa, cuõng khoâng coøn phieàn naõo. Khoâng mong caàu, khoâng töôûng nghó, cuõng khoâng coøn teân goïi, hình saéc naêm aám. Khoâng coù ngaõ, höõu ngaõ, khoâng thaáy danh saéc. Toùm laïi laø troáng khoâng, khoâng coøn töôûng nghó, nhö baäc Trí ñaõ daïy baûo, cho neân noùi: Ngöôøi kheùo giaùc, töï giaùc laø ñeä töû Cuø-ñaøm, ngaøy ñeâm phaûi nghó nhôù ñieàu aáy laø yù ham thích caùi vui Neâ-hoaøn.

M

Phaåm 17: TAÏP (Phaàn 1) Thöôøng nghó töï giaùc ngoä Caån thaän, chôù toån haïnh Haønh yeáu tu cuõng an Chôù taïo nghieäp thoï baùo. Thöôøng nghó töï giaùc ngoä: Heã ngöôøi laøm vieäc gì thì tröôùc heát beân trong phaûi suy nghó, so löôøng thaät kyõ. Kheùo nghó roài thöïc haønh Caån thaän, chôù maát mình Ngöôøi nghó khoâng maát mình Maát mình thì ñau khoå. Cho neân noùi: Phaûi suy nghó töï giaùc. Caån thaän, chôù ñeå toån haïi haïnh tu cuûa mình: Heã ngöôøi ta laøm vieäc gì, khi söï vieäc ñaõ xong thì laïi bieáng nhaùc, khoâng xeùt ñeán leõ phaûi, khoâng ñeå taâm suy nghó. Hoaëc luùc tuïng ñoïc cuõng khoâng thoâng suoát, ñeán khi thi cöû thì boû

chuùng troán maát. AÁy laø laøm haïi cho söï hoïc. Coøn ngöôøi tu thieàn maø taâm khoâng truï ñònh, rong ruoåi theo muoân moái nhö khæ vöôïn vöøa buoâng caønh naøy thì baét caønh kia, ñoái vôùi luaät phaùp cuûa baäc Thaùnh hieàn laø phaïm loãi raát lôùn, cho neân baäc ñaït ñaïo tröôùc thì phaûi daïy baûo cho ngöôøi hoïc sau. Khieán cuoái cuøng hoï ñöôïc ñaït ñaïo, khoâng ñeå cho luoáng uoång, cho neân noùi: Caån thaän, chôù ñeå maát mình. Ngöôøi nghó khoâng maát mình: Nhö ngöôøi moãi ngaøy ñoïc möôøi ngaøn maø hieåu nghóa ñeán moät traêm ngaøn. Ngaøy ñeâm ñoïc tuïng khoâng soùt maát caâu vaên treân döôùi, moãi caâu ñeàu roõ raøng, lyù khoâng xa nghóa vaøo söï vaéng laëng cuûa thieàn, duø trôøi long ñaát lôû ñi nöõa vôùi muoân tieáng ñoäng vang reàn cuõng khoâng lay ñoäng ñöôïc taâm ngöôøi aáy, cho neân noùi: Ngöôøi nghó khoâng maát mình. Maát mình thì ñau khoå: Haïnh khoâng chuyeân nhaát laïi khôûi taâm ganh tò neân töï rôi xuoáng vöïc thaúm. Taát caû ñeàu do vieäc laøm khoâng chaân chính, cho neân noùi: Maát mình thì ñau khoå.

M Ngöôøi bieát caùch laøm aên Thì ñöôïc nhieàu taøi saûn. Ngöôøi töï quaùn nghóa aáy Thì yù ñaït keát quaû. Ngöôøi bieát caùch laøm aên: Ngöôøi ñôøi phaûi rong ruoåi khaép nôi, voäi voäi vaøng vaøng ñeå nuoâi maïng soáng neân hoï ham meâ tieàn cuûa. Caùc thaày Tyø-kheo cuõng tìm caùch ñoïc tuïng Kheá kinh, Luaät, A-tyø-ñaøm vaø caùc Taïp taïng. Thaày Tyø-kheo tu haïnh ngoài thieàn nhaäp vaøo thieàn ñònh ñeán choã vi teá trong baûy ngaøy, boán möôi chín ngaøy khoâng maát thöù lôùp, thì vôùi taøi saûn giaùo phaùp chaúng nhöõng ñaõ ñöôïc coâng ñöùc maø coøn taêng theâm ích lôïi cho haïnh tu. Cho neân noùi: Ngöôøi bieát caùch laøm aên thì ñöôïc nhieàu taøi saûn. Ngöôøi töï quaùn nghóa aáy, thì yù ñaït keát quaû: Ngöôøi ñôøi suy nghó, ai laø ngöôøi giaøu coù, cuûa caûi chaát chöùa, tuøy sôû thích maø tieâu xaøi cuûa baùu. Coøn ngöôøi hoïc ñaïo thì lìa boû vôï con, khoâng maøng vinh hieån, töï bieát coâng ñöùc ñaày ñuû, bieát raønh maïch nghóa lyù, ai hoûi ñeàu traû lôøi ñöôïc. Ngöôøi tu thieàn laïi töï quaùn thaáy thieàn ñònh vaéng laëng, ñaït saùu thöù thaàn thoâng,

bay leân hö khoâng, hieän möôøi taùm thöù thaàn bieán, hieän ra hay aån maát ñeàu töï taïi, khieán cho ngöôøi khoâng tin ñaïo, thaáy vaäy sinh loøng tin vaø khi ñaõ tin thì ngöôøi aáy tinh taán khoâng lui suït. Cho neân noùi: Ngöôøi töï quaùn nghóa aáy, thì yù ñaït keát quaû.

M Ngoài ñöùng ñeàu tìm caùch Ñeå töï ñöôïc ñònh saùng Nhö thôï luyeän vaøng roøng Loaïi boû caën laéng baån Khoâng bò chaát dô baùm Lìa haún naïn giaø cheát. Ngoài ñöùng ñeàu tìm caùch ñeå töï ñöôïc ñònh saùng: Ngoài ñöùng laø ñoái vôùi caùc nghi ngôø, keát söû, ngöôøi naøy löôøi bieáng, khoâng xeùt nghieäp mình. Ngöôøi löôøi bieáng tuy noùi ñöùng daäy nhöng khoâng khaùc keû ngoài. Traùi laïi, ngöôøi tinh taán duø noùi naèm ngoài, nhöng khoâng khaùc vôùi ngöôøi ñöùng. Cho neân noùi: Ngoài ñöùng ñeàu tìm caùch ñeå töï ñöôïc ñònh saùng. Thöôøng phaûi chuyeân yù tìm ñeøn saùng thì aùnh saùng chieáu khoâng bao giôø cuøng taän, khoâng choã naøo khoâng soi ñeán, cho neân noùi: Tìm ñeøn saùng laø vaäy. Nhö thôï luyeän vaøng roøng, loaïi boû caën laéng baån: Trong ñaïi chuùng thì thaày hay thôï gioûi ñeàu taäp

trung ôû ñoù caû. Nhö vaät nhô bò buïi baùm beân ngoaøi, neáu khoâng ñöôïc lau saïch thì noù caøng nhô baån. Taâm yù con ngöôøi cuõng nhö vaäy, bò buïi nhô daâm, noä, si baùm baån, neáu khoâng coù aùnh saùng tinh taán thì khoâng theå chieáu soi, cho neân noùi: Nhö thôï luyeän vaøng roøng, loaïi boû caën laéng baån. Khoâng bò chaát dô baùm, lìa haún naïn giaø cheát: Ngöôøi tu haønh ñaõ röûa saïch buïi traàn, khoâng coøn caùc keát söû. Khoâng bao giôø coøn bò sinh khuaát phuïc, khoâng coøn bò caùi giaø laøm khoán ñoán. Khoâng bò voâ thöôøng môøi goïi, cho neân noùi: Khoâng bò chaát dô baùm, lìa haún naïn giaø cheát. Khoâng ñaùng theïn laïi theïn Ñaùng theïn laïi khoâng theïn, Khoâng ñaùng sôï laïi sôï Ñaùng sôï laïi khoâng sôï Sinh ra caùc taø kieán Cheát ñoïa vaøo ñòa nguïc. Khoâng ñaùng theïn laïi theïn: Nhö ngöôøi lôùn tuoåi môùi xuaát gia tu haønh khoâng chòu nghe lôøi thaày Tyø-kheo nhoû tuoåi daïy baûo. Khi caùc thaày Tyø-kheo treû tuoåi giaûng daïy giaùo phaùp tuøy thuaän thì caùc vò lôùn tuoåi xaáu hoå, töï nghó: “Bò maáy oâng Tyø-kheo treû tuoåi daïy baûo maéc côõ quaù, khoâng bieát troán ñi ñaâu”. Vieäc naøy, leõ ra khoâng coù gì xaáu hoå maø laïi cho laø xaáu hoå, cho neân noùi: Khoâng ñaùng theïn laïi theïn. Vieäc ñaùng theïn laïi khoâng theïn: Ngöôøi tu haønh khoâng tuïng taäp kheá kinh, luaät, A-tyø- ñaøm vaø caùc taïp taïng, luoáng thoï cuûa tín thí y phuïc, thöùc aên, thuoác trò beänh, giöôøng choõng, ñoà naèm, cho neân noùi: Ñaùng theïn laïi khoâng theïn. Khoâng ñaùng sôï laïi sôï: Neâ-hoaøn döùt heát phieàn naõo, vaéng laëng voâ vi, ngöôøi naøy laïi ñi sôï Nieát-baøn, khoâng tha thieát thöïc haønh. Trong Neâ-hoaøn, khoâng coù sinh, khoâng coù beänh, khoâng coù giaø, khoâng coù cheát, cuõng khoâng coù coõi trôøi, ngöôøi, ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh, theá maø laïi sôï Neâ-hoaøn nhö ñaõ noùi. Keû phaøm phu chöa töøng nghe raèng: Voán

khoâng, hieän taïi khoâng, quaù khöù khoâng, töông lai khoâng, cuõng khoâng coù lo sôï hay an oån, cuõng khoâng coù moïi khoå naõo, moïi bieán ñoåi, xa lìa taát caû hoaïn naïn. Theá maø laïi sôï nhöõng ñieàu aáy, cho neân noùi: Khoâng ñaùng sôï laïi sôï. Ñaùng sôï laïi khoâng sôï: Naêm ñöôøng sinh töû, daâm, noä, si laãy löøng, bò löûa thieâu doát, daàn daàn taêng theâm sinh, giaø, beänh, cheát, buoàn lo khoå naõo khoâng theå keå heát. Chaúng nhöõng khoâng sôï maø coøn tham ñaém ba coõi, cho neân noùi caùi ñaùng sôï laïi khoâng sôï laø vaäy. Sinh ra caùc taø kieán: Taø kieán laø vieäc ñaùng theïn maø khoâng theïn, vieäc khoâng ñaùng theïn maø laïi theïn, vieäc ñaùng sôï maø laïi khoâng sôï, vieäc khoâng ñaùng sôï maø laïi sôï, taát caû nhöõng vieäc aáy ñeàu goïi laø taø kieán. Gaây ra nghieäp taø kieán nghóa laø khi soáng laøm nhöõng vieäc taø kieán thì khi cheát bò ñoïa vaøo ñöôøng aùc. Ai gaây ra nhieàu toäi loãi thì vaøo ñöôøng aùc, ai gaây toäi vöøa thì vaøo suùc sinh, ai gaây toäi ít thì vaøo ngaï quyû, cho neân noùi: Sinh ra caùc taø kieán, cheát ñoïa vaøo ñòa nguïc.

M Ngöôøi tröôùc phaïm loãi Sau, chöøa, khoâng phaïm Laø soi theá gian Nhö traêng tan maây. Thuôû xöa, Ñöùc Phaät ngöï trong khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc thaønh Xaù- veä. Luùc baáy giôø, caùch ranh giôùi nöôùc Xaù veä khoâng xa, coù ngöôøi con Phaïm chí teân laø Voâ Haïi. Anh naøy thöôøng theo thaày, baïn hoïc kinh ñieån cuûa Phaïm chí. Thaày maø anh ñang thôø phuïng laø moät vò tröôûng laõo lôùn tuoåi, tu haønh laâu naêm. Tuy ñaõ hôn taùm möôi tuoåi nhöng oâng laïi cöôùi

moät coâ vôï treû tuoåi dung maïo xinh ñeïp, vieäc ñi ñöùng, noùi naêng cuûa coâ ñeàu trang nhaõ. Chaøng Phaïm chí Voâ Haïi cuõng laø moät tröôïng phu khoâi ngoâi, dung maïo khoâng ai saùnh baèng. Luùc baáy giôø, coâ vôï treû cuûa oâng Phaïm chí taâm daâm duïc laãy löøng, coâ naém laáy tay anh Voâ Haïi baûo: –Toâi raát kính meán ñöùc ñoä cuûa chaøng, muoán giao tình vôùi chaøng coù ñöôïc chaêng? Vöøa nghe noùi, Voâ Haïi laáy tay bòt loã tai maø noùi: –Ta thaø boû maïng chöù khoâng daùm nghe nhöõng lôøi aáy. Coâ gaùi noï ví von: –Nhö keû ñang ñoùi khaùt ñöôïc ngöôøi khaùc cho thöùc uoáng aên chaúng leõ khoâng phaûi laø buoàn nguû gaëp chieáu manh sao? Hieän giôø löûa daâm cuûa toâi ñang böøng chaùy, xin chaøng duøng nöôùc daâm daäp taét, thaät laø thoûa loøng toâi laém. Neáu chaøng töø choái laøm toâi öùc loøng maø cheát thì chaøng hoïc kinh ñieån maø laøm gì? Voâ Haïi ñaùp: –Thoâi ñi! Theo yù meï traùi phaïm phaùp Phaïm chí, cheát ñoïa vaøo ñòa nguïc, chaúng leõ toâi nghe theo sao? Voâ Haïi lieàn boû chaïy ra ngoaøi cöûa. Baáy giôø vôï cuûa Phaïm chí voø ñaàu cho toùc roái, boâi ñaát caùt vaøo mình, xeù naùt y phuïc, ngoài döôùi ñaát gaøo khoùc. Tröôûng giaû Phaïm chí ñi veà thaáy vaäy hoûi vôï: –Ai ñaõ ñaùnh ñaäp naøng ra noâng noãi naøy? Coâ vôï ñaùp: –Phaïm chí laø ñeä töû thaân tín cuûa oâng. Phaïm chí nghe vaäy trong taâm suy nghó: “Baây giôø ta khoâng neân ñeå loä chuyeän naøy, neáu noù nghe seõ haïi ta. Vaäy phaûi duøng quyeàn nghi kheùo leùo ñeå duï noù, laøm cho noù töï gieát

maïng soáng cuûa noù”. Nghó roài, tröôûng giaû Phaïm chí lieàn goïi Voâ Haïi ñeán baûo: –Töø tröôùc ñeán nay chuù thuaät maø con ñaõ hoïc ñeàu ñaõ ñaày ñuû, khoâng thieáu soùt gì. Vaäy con haõy choïn ngaøy laønh cuùng teá caùc thaàn chuù, sau ñoù ra ñi, tay traùi caàm thuaãn, tay phaûi caàm kieám, ñeán nhöõng con ñöôøng troïng yeáu nguy hieåm, gaëp ngöôøi thì gieát cheát. Khi naøo ñuû moät ngaøn ngöôøi, chaët laáy moät ngaøn loùng tay, xoû thaønh xaâu, thì chuù ñöôïc thaønh. Baáy giôø, aùc ma sai quyû Cöu-baøn-traø baûo veä ngöôøi aáy giuùp ñôõ trong vieäc laøm aùc. Phaïm chí caét ñöùt con ñöôøng moïi ngöôøi qua laïi, khoâng coøn ai daùm ñi qua nôi aáy nöõa, roài daàn daàn ñeán vöôøn Xaø-leâ-vi-ni. Daân chuùng, goø noång, ñeán caû nöôùc ñeàu bò tai hoïa aáy. Luùc aáy, Phaïm chí coøn thieáu moät loùng tay nöõa laø ñuû soá. Baø meï cuûa Voâ Haïi suy nghó: “Töø laâu, con ta ôû choán ñoàng ruoäng, chaéc chaén noù phaûi chòu ñoùi laïnh gian khoå”. Roài baø ñem ñoà aên ñeán khu vöôøn noï. Thaáy meï töø xa ñang ñeán, Voâ Haïi lieàn nghó: “Ta nghe lôøi thaày daïy, phaûi laøm xong traøng hoa baèng loùng tay, nhöng nay coøn thieáu moät loùng tay môùi ñuû soá. Nay gaëp dòp meï ta ñem ñoà aên ñeán. Neáu ta aên côm tröôùc thì chuù thuaät khoâng thaønh, coøn neáu ta gieát meï tröôùc thì phaïm naêm toäi nghòch”. Voâ Haïi laø ngöôøi ñaùng ñöôïc Phaät ñoä. Nhö Lai laø Baäc Ba Ñaït, Ngaøi nhìn thaáy chaøng Voâ haïi khôûi taâm nguõ nghòch, chaéc chaén seõ gieát meï, khoâng nghi ngôø gì nöõa. Neáu phaïm toäi aáy thì duø coù möôøi muoân Phaät cuõng khoâng cöùu noåi, vaäy giôø ñaây Ta phaûi cöùu vôùt khoå aáy khieán maïng soáng hai meï con toaøn veïn, khoâng laø ñieàu toát sao? Ñöùc Phaät lieàn hoùa thaønh moät thaày Tyø-kheo, tay oâm bình baùt, ngoù xuoáng ñaát maø ñi. Ñöùc Phaät theo con ñöôøng taét ñi ñeán khu vöôøn noï. Luùc aáy ngöôøi ñi ñöôøng vaø boïn chaên traâu leân

tieáng baûo: –Xin ñöùng laïi, thaày Sa-moân ôi, chôù ñi loái ñoù! Phía tröôùc ñoù coù teân cöôùp hung döõ teân laø Chæ Man (Traøng hoa baèng loùng tay). Töø laâu nay, haén ñaõ gieát khoâng bieát bao nhieâu ngöôøi. Boïn toâi neù traùnh, khoâng daùm leùo haùnh tôùi ñoù. Thaày laø baäc Sa-moân moät mình yeáu ñuoái, bò haén gieát cheát thì thaät laø ñaùng thöông laém. Vò hoùa nhaân baûo: –Xin chôù lo! Teân cöôùp aáy khoâng gieát ñöôïc Ta, bôûi Ta coù caám chuù, ñuû khaû naêng cheá ngöï haén, khieán haén khoâng haïi Ta ñöôïc. Noùi xong, vò hoùa nhaân lieàn ñi veà phía tröôùc ñeå tôùi khu vöôøn. Chæ Man töø xa troâng thaáy coù vò Tyø-kheo ñi ñeán. Anh ta vui möøng hôùn hôû khoâng kieàm cheá ñöôïc, thaàm nghó: “Nguyeän öôùc cuûa ta ñöôïc keát quaû, seõ hoaøn thaønh traøng hoa baèng loùng tay maø khoâng phaûi gieát meï, chuù thuaät hoaøn thaønh, ta taïm thôøi khoan nghó ñeán meï vaø thöùc aên. Ta haõy gieát thaày Tyø-kheo kia, roài haõy aên.” Nghó xong, anh ta tay caàm dao, tay caàm thuaãn, ñi ngöôïc veà höôùng thaày Tyø-kheo. Voâ Haïi voán laø moät traùng só. Anh ta chaïy thaät nhanh nhö ngöïa phi veà höôùng Ñöùc Phaät. Ñöùc Phaät duøng naêng löïc thaàn thoâng khieán Voâ Haïi ñöùng taïi choã. Maët ñaát döôùi chaân Phaät nhö keùo daøi ra khieán Voâ Haïi meät nhoïc vaãn khoâng ñuoåi kòp Phaät. Chæ Man caát tieáng goïi: –Hôõi thaày Sa-moân, ñöùng laïi, ñöùng laïi! Toâi muoán hoûi vieäc. Vò Tyø-kheo traû lôøi: –Ta ñaõ ñöùng laïi laâu roài, sao nhaø ngöôi khoâng ñöùng laïi? Luùc aáy Chæ Man hoûi thaày Tyø-kheo baèng lôøi keä: Sa-moân ñi sao noùi ñöùng? Ta ñöùng laïi noùi khoâng ñöùng? Sa-moân neân noùi nghóa aáy

Sao thaày ñöùng, toâi khoâng ñöùng? Ñöùc Phaät laïi duøng baøi keä traû lôøi: Chæ Man, Ta ñaõ ñöùng Ta khoâng haïi moïi ngöôøi Coøn ngöôi keû hung baïo Sao khoâng söûa toäi loãi? Noùi roäng, nhö caùc baøi keä trong Kheá kinh. Luùc baáy giôø Chæ Man lieàn laáy kieám, thuaãn ñeå treân ñaàu mình vaø vaát trang hoa baèng loùng tay kia xuoáng vöïc saâu, chaép tay höôùng veà Nhö Lai saùm hoái. Anh laïi duøng keä khen ngôïi Phaät.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.